

ЖАРАН ТААНУУ ПРЕДМЕТИ БОЮНЧА 2014-2015-ОКУУ ЖЫЛЫНА КАРАТА МУГАЛИМДЕРДИН АВГУСТ КЕҢЕШМЕСИНЕ СУНУШТАР

2013-2014-окуу жылында Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн чечими менен Жалпы билим берүүчү мектептердин Базистик окуу планын оптимизациялоо боюнча чечим кабыл алынып, ага ылайык «Социалдык» билим тарамына кирген предметтерди кыскартуу ишке ашырылган. Ага ылайык КР Билим берүү жана илим министрлигинин атайын буйругу чыгып, жалпы билим берүүчү мектептин Базистик окуу планында 9-11-класстарда окутулган адеп, адам жана коом, экономикага киришүү предметтери интеграцияланып, бир предмет болуп окутула тургандыгы каралган.

Учурда интеграцияланган предмет окутуу кыргыз тилинде жүргүзүлгөн мектептерде 4 саат (9-кл. - 2 саат, 10-кл. - 1 саат, 11-кл. - 1 саат), окутуу орус тилинде жүргүзүлгөн мектептерде 5 саат (9-кл. - 2 саат, 10-кл. - 1 саат, 11-кл. - 2 саат) окутулат. Ал эми өзбек/тажик тилдүү мектептерде 9-класска бир да саат каралган эмес, 10-11-класстарда жумасына 1 саат окутулат.

Мындай көлөм менен 2017-жылга чейин Өлкөнү туруктуу өнүктүрүүнүн Улуттук стратегиясында, 2020-жылга чейинки билим берүү стратегиясында ж.б. расмий документтерде каралган атуулдук, социалдык-саясий аң-сезими бийик, граждандык-укуктук, экономикалык билими терең, адептик-ыймандык сезими күчтүү мектеп бүтүрүүчүлөрүн даярдоо өтө кыйын.

Ошондуктан, академиянын адистери министрликке атайы кат менен кайрылып, аталган предметтин өлкөнүн, мамлекеттин жана жаштардын келечеги үчүн өзгөчө маанилүүлүгүн эске алып, ага жумасына 2 сааткароо өтүнүчү менен кайрылган. Ал маселе азыр каралып жатат.

Буга карабай Өкмөттүн тапшырмасын аткарып, Кыргыз билим берүү академиясы атайын буйрук чыгарып, интеграцияланган курстун окуу программасын иштеп чыгуу боюнча жумушчу тобун түзүп, анын курамына бул предметтердин стандартын иштеп чыккан авторлор, адис илимпоздор, методисттер жана мугалимдер тартылды. Натыйжада жаран таануу предметинин мазмуну жаңыланып, 9-11-класстар үчүн интеграцияланган курстун окуу программасынын жумушчу варианты жана усулдук сунуштар иштелип чыкты.

Анын негизги предметтик ядросун социалдык-гуманитардык маданиятты калыптандырууга багытталган илимий билимдер түзүп, ал жаран жана коом, экономика жана саясат, мамлекет жана укук, маданият жана мораль сыяктуу мазмундук багыттарды камтыйт. Жаңы предметтин окуу материалдарын, окутуу методикасын, баалоо каражаттарын ж.б. иштеп чыгуу боюнча да иштер жүргүзүлдү.

Учурда Базистик окуу планындагы 9-11 класстарга бөлүнгөн сааттын көлөмүндө «Жаран таануу» деген аталыштагы интеграцияланган курстун окуу программасы, тийиштүү темаларды окутуу боюнча мугалимдер үчүн усулдук иштелмелердин топтому жана жогорку класстардын окуучуларына арналган, «Жарандык» деген ат менен 2003-жылы жарык көргөн окуу куралы толукталып, өркүндөтүлүп иштелип чыгып, басууга даярдалып жатат.

Даярдалган материалдар үстүдөгү окуу жылдын 2-жарымында республиканын ар түрдүү аймактарындагы үч тилдүү 7 мектепте тажрыйба-сынактан өткөрүлдү жана анын натыйжалары пилоттук мектептердин мугалимдеринин катышуусу менен Бишкек шаарында өткөн семинар-кеңешмеде кеңири талкууланды. Мектеп мугалимдеринин сунуштары жана пикирлери эске алынып, алар кайра каралып чыкты жана окуу программасы менен бирдикте ал методикалык материалдар кыргыз жана орус тилдеринде китепче түрүндө басылып чыгып, мектептерге жеткирилет.

Материалдарды иштеп чыгууга Кыргыз билим берүү академиясынын, Социалдык интеграция борборунун, Эл аралык шайлоо системалар фондусунун кызматкерлери,

Бишкек шаарынын жана Сокулук районунун мектептеринин чыгармачыл мугалимдери өз салымдарын кошушту.

Андыктан, мугалимдердин август методикалык жыйындарында төмөндөгү маселелерди кароо сунуш кылынат:

1. 2014-2015-окуу жылынын Базистик окуу планында интеграцияланган жаран таануу курсунун 9-11-класстар үчүн иштелип чыккан окуу программасы, усулдук материалдар ж.б. менен терең таанышуу жана кеңири талкуулоо.

2. Аталган материалдардын негизинде борбордо жана аймактарда жаран таануу предмети боюнча мугалимдер үчүн атайын кесиптик чеберчиликти жогорулатуу курстарын уюштуруу мүмкүнчүлүгүн кароо жана талкуулоо.

3. Курстун окуу программасынын негизинде курамы окуу китебинен, мугалимдер үчүн усулдук колдонмодон жана кошумча хрестоматиялык окуу куралынан турган окуу-методикалык комплексти иштеп чыгуузарылдыгы курч тургандыктан, алар боюнча да сунуштарды иштеп чыгуу зарыл.

4. Быйылкы окуу жылында жаран таануу предмети боюнча төмөндөгү адабияттар колдонууга сунуш кылынат:

- Алишева. Мамлекетжанаадам. 8-кл үчүнокуукитеби. Бишкек, 2010.

- Саалаев Ө. Мамлекет жана атуулдук. Усулдук колдонмо. Бишкек, 2013.

- Жарандык. АЙФИС (Эл аралык шайлоо системалар фондусу). Бишкек, 2013.

Мындан тышкары, мугалимдерге жардам иретинде жарык көргөн кошумча адабияттарды пайдаланууга болот.

Методикалык кеңешменин өтүшү тууралуу маалыматты төмөндөгү дарекке жиберүүгө болот. Бишкек ш., Эркиндик көчөсү, 25. Кыргыз билимберүүакадемиясы. Социалдык-гуманитардыкпредметтерлабораториясы. Т. (0312) 62-23-53; (0772) 55-95-96